

«горними знаннями», які були лише однією зі складових загадкового великого дару поета Ярослава Павуляка.

Список використаних джерел

1. Сорока П. Блудний Лебідь Ярослав Павуляк. *Українська літературна газета*. 2013. 3 травня. С. 14.
2. Сорока П. Заспівали могили на конях : творчість Я. Павуляка. *Тернопілля, 98-99*: регіон. річник. Тернопіль, 2002. С. 437.
3. Сорока П. «Когось нема, немов би всіх нема...». *Ярослав Павуляк у споминах* / упоряд. О.С. Смоляк. Тернопіль, 2017. С. 221-234.
4. Сорока П. Ярослав Павуляк: роздуми про поета. *Сорока П. На захід від спадаючого сонця: денникова проза*. Тернопіль: Тайп, 2011. С. 161-165.

ТВОРЧА ПОСТАТЬ МИХАЙЛА ЛЕВИЦЬКОГО В ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІЙ ОЦІНЦІ ПЕТРА СОРОКИ

Данилевич Марія Миколаївна

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики української та світової літератури, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,

mmd1010@tnpu.edu.ua

Поет Михайло Левицький належить до літературного покоління, що увійшло в літературу наприкінці 70-х років ХХ століття, в час обмеження свободи творчості, ідеологічного тиску та цензури. Доводилося довго чекати виходу першої книжки. Поетична збірка «Мамині перепілки» була надрукована у видавництві «Каменярь» 1979 року. У 80-х роках поет видав збірку «Ранок» (переклади з М. Рубцова) обсягом у чотирнадцять сторінок та збірку власної поезії «Світ околиць». Головна частина творчої спадщини М. Левицького знайшла свій шлях до читача вже після відновлення української державності. Тоді побачили світ поетичні збірки «Великдень» (1993), «Вівторок» (1994), «Я

завжди був закоханий в дерева: 20 віршів про кохання» (1993), «Де ростем, там мусимо цвісти» (1998), «З останньої пелюстки літа...» (2004). Всі вони були видані у тернопільських видавництвах. І хоч поетичний доробок письменника невеликий за обсягом (біля двох сотень віршів), він був високо оцінений такими літературознавцями, як О. Астаф'єв, Р. Гром'як, М. Ільницький, Т. Салига.

Чи не найбільше до рецепції творчості поета та її популяризації долучився поет, прозаїк, літературознавець Петро Сорока. У його літературно-критичному дискурсі налічуємо біля десятка публікацій у тернопільській періодиці та передмов до поетичних збірок М. Левицького.

Перше, що тут спостерігаємо, це спорідненість душ двох митців, наголос на близькості мотивів і образів, тонке розуміння художнього світу і образності вислову.

Критик відносить лірику Левицького до так званої «тихої поезії» вісімдесятників, позначеної чуттєвістю, чесністю з собою, моральністю, попри повну відсутність у текстах ословлених гасел, імперативів та абстрактних моральних понять, зокрема патріотизму працьовитості, безкомпромісності, самовідданості. «Поет ніколи не писав, що він передусім громадянин, а не лірик, ніколи не ставав на котурни і не присягався в любові до Вітчизни, хіба що отак: «Навік притулилась з терпкою сльозою тривога моя до щоки Батьківщини!», – відзначає П. Сорока [2, с. 8].

Важливими рисами поетичної майстерності Левицького дослідник вважає уважність до слова («він ніби пробує його не тільки на звучання, а на смак і колір»), його самодостатність, афористичність мислення, вміння органічно поєднувати образні деталі з прямими лексичними означеннями.

П. Сорока підкреслює, що лірику письменника неможливо аналізувати, «бо у віршах тихих сповідальників є якийсь незбагнений, захований у собі самосмисл», який раціональне осмислення здатне зруйнувати [1, с. 5]. Однак літературознавець таки демонструє окремі аспекти аналізу. Передусім він стосується мотивів лірики та ключових словесних образів.

Так, наприклад, він висловлює своє критичне ставлення до мініатюр «До поезії», «Поезія», «Поети», в яких автор намагається збагнути таїну народження слова і донесення її до читача. Ці вірші Сорока називає «дивними» через намагання матеріалізувати духовне, пояснити незбагненне, що, на його думку, є невласивим для поета і неорганічним в контексті художнього стилю Левицького.

Водночас критику імпонує живописність лірики, її образна кольористика, поєднання світла і тіні. Він звертає увагу на жанрову різноманітність: листи, присвяти, монологи, притчі, спогади, роздуми, етюди, епітафії, балади, елегії. Джерелом метафоричності творчої уяви поета П. Сорока вважає національну фольклорну та художню традицію, за якою навколишній світ сприймається як жива істота.

Загалом, домінуючим мотивом критичної рецепції творчої спадщини Михайла Левицького у рецензіях, статтях, відгуках Петра Сороки є сприйняття його як поета від Бога та останнього і найталановитішого поета-традиціоналіста Тернопільщини.

Список використаних джерел

1. Сорока П. «Де ростем, там мусимо цвісти...»: творчий портрет М. Левицького. *Тернопіль вечірній*. 1993. 30 січня. С. 5.
2. Сорока П. «Ще б зронити на рідну ниву хоч пір'їнку свого крила». *Свобода*. 2008. 15 березня. С. 8.